

ПОРАДИ ПСИХОЛОГА БАТЬКАМ

Дорожіть любов'ю своєї дитини. Пам'ятайте, від любові до ненависті лише один крок, не робіть необдуманих кроків! Не принижуйте свою дитину. Принижуючи її саму, Ви формуєте у неї вміння та навички приниження, які дитина зможе використовувати по відношенню до інших.

Не погрожуйте дитині. Загрози дорослого породжують брехню дитини, призводять до страху і ненависті. Не робіть заборон. В природі дитини дух бунтарства, те, що категорично заборонено, дуже хочеться спробувати, не забувайте про це.

Розвивайте в собі почуття гумору. Вчіться сміятися над своїми слабкостями, дозволяйте своїй дитині сміятися разом з вами. Учіть дитину сміятися над собою! Це краще, ніж якщо над ним сміятимуться інші люди. Не читайте своїй дитині нескінченні нотації, він їх просто не чує!

Будьте завжди послідовні у своїх вимогах. Добре орієнтуйтеся в своїх «так» і «ні». Не позбавляйте дитину права бути дитиною: дайте їй можливість побути бешкетником, бунтарем і пустуном.

Період дитинства вельми короткий, а так багато потрібно встигнути спробувати, перш, ніж станеш дорослим. Дайте можливість своїй дитині бути нею під час дитинства, інакше період дитинства триватиме і в її дорослому житті. Це може мати серйозні наслідки і для дитини, і для вас, батьки!

Не опікайте свою дитину там, де можна обійтися без опіки; дайте можливість маленькій людині самостійно стати великою. Не йдіть на поводу у своєї дитини, вмійте знати міру своєї любові і міру своєї відповідальності.

**Пам'ятайте,
що найбільше
батьківське щастя - бачити
щасливих, розумних і шляхетних
дітей!**

ПОРАДИ ПСИХОЛОГА

Рекомендації батькам гіперактивних дітей

- У своїх відносинах із дитиною дотримуйтеся «позитивної моделі». Хваліть її в кожному випадку, коли вона цього заслужила, підкреслюйте успіхи. Це допоможе зміцнити в дитини впевненість у власних силах.
- Уникайте повторень слів «ні» і «не можна».
- Говоріть стримано, спокійно і м'яко.
- Давайте дитині тільки одне завдання на певний відрізок часу, щоб вона могла його завершити.
- Для підкріплення усних інструкцій використовуйте зорову стимуляцію.
- Заохочуйте дитину до всіх видів діяльності, що вимагають концентрації уваги.
- Підтримуйте вдома чіткий розпорядок дня.
- Уникайте по можливості скупчень людей. Перебування у великих магазинах, на ринках тощо.

Рекомендації батькам по корекції тривожності дітей

У роботі з дітьми з тривожністю необхідно

- Постійно підбадьорювати, заохочувати демонструвати впевненість у їхньому успіху, у їхніх можливостях;
- Виховувати правильне ставлення до результатів своєї діяльності, уміння правильно оцінити їх, опосередковано ставитися до власних успіхів, невдач, не боятися помилок, використовувати їх для розвитку діяльності;
- Формувати правильне ставлення до результатів діяльності інших дітей;
- Розвивати орієнтацію на спосіб діяльності;
- Розширювати і збагачувати навички спілкування з дорослими й одноліткам, розвивати адекватне ставлення до оцінок і думок інших людей;
- Щоб перебороти скутість, потрібно допомагати дитині розслаблюватися, знімати напругу за допомогою рухливих ігор, музики, спортивних ігор.
- Не сваріть дитину за те, що вона посміла гніватися на вас. Навпаки, поставтеся до неї, до її обурення з розумінням і повагою: допоможіть їй усвідомити і сформулювати свої претензії до вас.
- Тільки тоді, коли емоції згаснуть, розкажіть дитині про те, як ви переживали, коли вона виявляла свій гнів. Знайдіть разом із нею владу форму висловлювання претензій.
- Поспостерігайте за собою. Дуже часто ми самі виховуємо своє роздратування, терпимо його доти, доки воно не вибухне, як вулкан, яким уже не можна керувати. Набагато легше й корисніше вчасно помітити своє незадоволення і проявити його так, щоб не принизити дитину, не звинуватити, а просто виявити своє незадоволення.

Кілька порад батькам із формування в дітей адекватної самооцінки

- Не оберігайте дитину від повсякденних справ, не прагніть вирішувати за неї всі проблеми, але і не перевантажуйте її тим, що їй непосильно. Нехай дитина виконує доступні їй завдання і одержує задоволення від зробленого.
- Не перехвалюйте дитини, але і не забувайте заохочувати її, коли вона цього заслуговує.
- Заохочуйте в дитині ініціативу. Нехай вона буде лідером усіх починань, але також покажіть, що інші можуть бути краще її.
- Не забувайте заохочувати інших у присутності дитини. підкресліть достоїнства іншого і покажіть, що ваша дитина також може досягти цього.
- Показуйте своїм прикладом адекватність ставлення до успіхів і невдач. Оцінюйте у голос свої можливості й результати справи.
- Не порівнюйте дитини з іншими дітьми. Порівнюйте її із самою собою (тією, якою вона була вчора чи, можливо, буде завтра).

Особливості стилю поведінки із сором'язливими дітьми:

- Розширюйте коло знайомих своєї дитини, частіше запрошуйте до себе друзів, беріть дитину в гості до знайомих людей.
- Не варто постійно турбуватися про дитину, прагнути оберігати її від небезпек, в основному придуманих вами, не намагайтеся самі зробити все за дитину, запобігти новим ускладненням, дайте їй певну міру волі і відкритих дій.
- Постійно зміцнюйте в дитині впевненість у собі, у власних силах.
- Залучайте дитину до виконання різних доручень, зв'язаних із спілкуванням, створюйте ситуації, в яких сором'язливій дитині довелося б вступити в контакт з «чужим» дорослим.

Принципи спілкування з агресивними дітьми:

- Пам'ятайте, що заборона й підвищення голосу — найнеефективніші способи подолання агресивності. Тільки зрозумівши причини агресивності і знявши їх, ви можете сподіватися, що агресивність дитини буде знижена.
- Дайте можливість вихлюпнути свою агресію, спрямувати її на інші об'єкти. Дозвольте їй побити подушку або розірвати «портрет» її ворога і ви побачите, що в реальному житті агресивність у даний момент знизилася.
- Показуйте дитині особистий приклад ефективної поведінки. Не допускайте при ній вибухів гніву.
- Важливо, щоб дитина повсякчас почувала, що ви любите, цінуєте і приймаєте її. Не соромтеся зайвий раз її приголубити або пожаліти. Нехай вона бачить, що потрібна й важлива для вас.

Поради батькам конфліктних дітей

- Стримуйте прагнення дитини провокувати сварки з іншими. Треба звертати увагу на недобррозичливі погляди один на одного або бурмотіння собі під ніс. Звичайно, в усіх батьків бувають моменти, коли ніколи й неможливо контролювати дітей. І тоді найчастіше виникають «бурі».
- Не намагайтеся припинити сварку, обвинувативши іншу дитину в її виникненні і захищаючи свою. Намагайтеся об'єктивно розібратися в причинах її виникнення.
- Після конфлікту обговоріть з дитиною причини його виникнення, визначте неправильні дії вашої дитини, що призвели до конфлікту. Спробуйте знайти інші способи виходу з конфліктної ситуації.
- Не обговорюйте при дитині проблеми її поведінки. Вона може утвердитися в думці про те, що конфлікти неминучі, і буде продовжувати провокувати їх.

Виховуємо хлопчиків, виховуємо дівчаток (психолого-педагогічні рекомендації гендерного виховання)

- Ніколи не забувайте, що перед вами не просто дитина, а хлопчик чи дівчинка з властивими їм особливостями сприйняття, мислення, емоцій. Виховувати, навчати і навіть любити їх треба по-різному. Але обов'язково — сильно.
- Ніколи не порівнюйте хлопчиків та дівчаток, не ставте одних за приклад іншим: вони різні, навіть за біологічним віком — дівчатка звичайно старші від своїх ровесників-хлопчиків.
- Не забувайте, що хлопчики і дівчатка по-різному бачать, чують, відчують дотик, по-різному сприймають простір і орієнтуються в ньому, а головне — по-різному осмислюють усе, з чим стикаються у цьому світі. І вже, звичайно, не так, як ми дорослі.
- Пам'ятайте: коли жінка навчає та виховує хлопчиків, їй мало знадобиться свій дитячий досвід. Порівнювати себе у дитинстві з ними — неправильно і морально.
Дорослі, якщо у вас проблема у спілкуванні з дитиною, якщо ви не розумієте один одного, не поспішайте звинувачувати в цьому її.
- Не перестарайтеся, вимагаючи від хлопчиків акуратності і старанності у виконанні вашого завдання.
- Намагайтеся, даючи завдання хлопчикам у дитячому садку, в школі, так і в побуті, включати в них момент пошуку, що потребує кмітливості. Не треба заздалегідь розповідати і показувати, що і як робити. Варто підштовхнути дитину до того, щоб вона сама знайшла принцип розв'язання, нехай навіть припустившись помилок.
- З дівчатками, якщо їм важко, треба разом, до початку роботи, розібрати принцип виконання завдання, що і як треба зробити. Водночас їх треба поступово вчити діяти самостійно, а не тільки за заздалегідь відомими схемами, підштовхувати до пошуку власних варіантів розв'язку незнайомих, нетипових задач.
- Не забувайте не тільки розповідати, а й показувати. Особливо це важливо для хлопчиків.
- Ніколи не лайте дитину образливими словами за нездатність щось зрозуміти або зробити, дивлячись на неї з висоти власного авторитету. Це зараз вона знає і вмє гірше за вас. Настане час, і, принаймні, в якихось галузях, вона знатиме і вмить більше від вас. А якщо тоді вона повторить ті самі слова, що їй зараз ви?

Пам'ятайте, що ми часто не дооцінюємо емоційну чутливість і тривожність хлопчиків.

- Якщо вам треба насварити дівчинку, не поспішайте висловлювати своє ставлення до неї — бурхлива емоційна реакція заважає їй зрозуміти, за що її лають. Спочатку з'ясуйте у чому її помилка.
- Сварячи хлопчика, викладіть коротко й точно, чим ви не задоволені, тому що він довго не зможе утримувати емоційне напруження. Його мозок ніби відключить слуховий канал, і дитина перестане вас слухати і чути.
- Перш ніж лаяти дитину за невміння, спробуйте з'ясувати природу труднощів.
- Знайте, що дівчатка можуть вередувати, здавалося б, без причини або без значного приводу через утому. Хлопчики в цьому випадку виснажуються інтелектуально. Дорікати їм за це не тільки марно, а й аморально.
- Майте на увазі, що дорослий, який лає дитину за те, що вона чогось не знає або не вміє, подібний до лікаря, який лає людину за те що вона, захворіла.
- Постарайтеся, щоб головним для вас стало навіть не стільки навчити чогось, скільки зробити так, щоб дитина захотіла навчитися, не втратила інтересу до навчання, відчула смак до пізнання нового, невідомого не зрозумілого.
Пам'ятайте, що для дитини чогось не вміти, щось не знати — це нормальний стан речей. На те вона й дитина. Цим не можна дорікати. Соромно самовдоволено демонструвати перед дитиною свою перевагу в знаннях.
- Дитина не повинна панічно боятися помилитися. Неможливо навчитися чогось, не помиляючись. Намагайтеся не виробити в неї страху перед помилкою. Почуття страху — поганий порадник. Воно придушує ініціативу, бажання вчитися, та й просто радість життя і пізнання.
- Ви не ідеал, а значить, не зразок наслідування в усьому і завжди. Тому не змушуйте дитину бути схожою на вас.
- Визнайте за дитиною право на індивідуальність, право бути іншою.
- Для успішного навчання ми маємо перетворити свої вимоги на бажання дитини.
- Запам'ятайте: маленькі діти не бувають ледачими. «лінощі» дитини — сигнал не благополуччя у вашій педагогічній діяльності, в обраній вами методиці роботи з нею.
- Для грамотного розвитку потрібно, щоб дитина вчилася по-різному осмислювати навчальний матеріал (логічно, образно, інтуїтивно).